

חק לישראל – פרשת תצוה יום ה'

תורה – שמות פרק כח

(כ) והטור הרביעי תרשיש ושהם וישפה משבצים זהב יהיו במלואתם: (כ) וסדרא רביעאה פרום ימא ובורלא ופנטרי מרמץ דדהב יהו באשלמותהו:

(כא) והאבנים תהיון על שמות בני ישראל שתים עשרה על שמותם פתוחי חותם איש על שמו תהיון לשני עשר שבט: (כא) והאבנים תהיון על שמות בני ישראל שתים עשרה על שמותם פתוחי חותם איש על שמו תהיון לשני עשר שבט: (כא) ואבניא יהיון על שמהת בני ישראל תרתי עטרי על שמהתהוון כתב מפרש בגלוף דעזקא גבר על שמה תהוון לתרו עטר שבטיו:

(כב) ועשית על החשן שרשת גבלת מעשה עבת זהב טהור: (כב) ועשית על החשן שרשת גבלת מעשה עבת זהב טהור: (כב) ותעבד על חושנא תכין מתחמן עובד גדילו דהב דכי:

(כג) ועשית על החשן שתי טבעות זהב ונתת את שתי הטבעות על שני קצות החשן: (כג) ועשית על החשן שתי טבעות זהב ונתת את שתי הטבעות על שני קצות החשן: (כג) ותעבד על חושנא תרתין עזון דדהב ותתן ית תרתין עזקתא על תרו סטרי חושנא: (כד) ונתתה את שתי עבתת הזהב על שתי הטבעת אל קצות החשן: (כד) ונתתה את שתי עבתת הזהב על שתי הטבעת אל קצות החשן: (כד) ותתן ית תרתין גדילן דדהב על תרתין עזקתא לסטרי חושנא:

רש"י

גבלת – היא מגבלות האמור למעלה שתתקעם בטבעות שיהיו צבול החשן שכל גבול לשון קלה אשומי"ל בלע"ז (זוים): מעשה עבות – מעשה קליעה:

(כג) על החשן – לאורך החושן כדי לקבעם בו. ולא יתכן לו' שיהא תחלת עשיתו עליו שא"כ מה הוא שחוזר ואו' ונתת את שתי הטבעות והלא כבר נתונים בו היה לו לכתוב בתחלת המקרא ועשית על קצות החשן שתי טבעות זהב ואף בשרשרות לריך אתה לפתור כן: על שני קצות החשן – לשתי פאות שכנגד האורח לימנית ולשמאלית הבאים מול כתפות האפוד:

(כד) ונתתה את שתי עבותת הזהב – הן הן שרשרות גבלות הכתובות למעלה ולא פי' מקום קבוען בחשן עכשיו מפרש לך שיהא תוחב אותן בטבעות ותדע לך שהן הן הראשונות שהרי צפ' אלה פקודי לא הוכפלו:

(כ) משבצים זהב – יהיו הטורים צמלואתם מוקפים משבצות זהב צעומק שיעור שיתמלל צעובי האבן זהו לשון צמלואתם כשיעור מלוי עביון של אבנים יהיה עומק המשבצות לא פחות ולא יותר:

(כא) איש על שמו – כסדר תולדותם סדר האבנים אודם לראובן. פטדה לשמעון. וכן כלם:

(כב) על החשן – בשביל החשן לקבעם בטבעותיו כמו שמפורש למטה בענין: שרשת – לשון שרשי איבן המאחיזין לאיבן להאחז ולהתקע בצרף אף אלו יהיו מאחיזין לחשן שבהם יהיה תלוי בצפוד והן שתי שרשרות האמורות למעלה בענין המשבצות ואף שרשרות פתר מנחם בן סרוק לשון שרשים ואמר שהרי"ש יתירה כמו מ"ם שבשלאס ומ"ם שבציקס ואיני רואה את דבריו אלא שרשרת בלשון עברית כשלאס בלשון משנה:

חק לישראל – פרשת תצוה יום ה'

נביא – יחזקאל פרק מד' ד'–ח'

(ד) וַיְבִיאֵנִי דְרָךְ שַׁעַר הַצֶּפּוֹן אֶל פְּנֵי הַבַּיִת וְאָרָא וְהִנֵּה מְלֵא כְבוֹד יְהוָה אֶת בַּיִת יְהוָה וְאָפֵל אֶל פְּנֵי: (ד) וְאֶעֱלֵנִי אֹרַח תְּרַע צְפוּנָא דְקִדְשׁ בַּיְתָא וְחֻזִּית וְהָא אַתְּמֵלִי יִקְרָא דֵּי יֵת בַּיִת מִקְדָּשָׁא דֵּי וְאַשְׁתַּחֲוִית עַל אַפֵּי:

(ה) וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה בֶּן אָדָם בֶּן אָדָם שִׁים לְבָךְ וְרֵאָה בְּעֵינֶיךָ וּבְאָזְנוֹךָ שְׁמַע אֶת כָּל אֲשֶׁר אֲנִי מְדַבֵּר אֵתְךָ לְכָל חֻקֹּת בַּיִת יְהוָה וּלְכָל תּוֹרָתוֹ (תּוֹרָתוֹ) וְשִׁמְתָהּ לְבָךְ לְמִבּוֹא הַבַּיִת בְּכָל מוֹצְאֵי הַמִּקְדָּשׁ: (ה) וְאָמַר לִי יי בֶּר אָדָם שׁוֹי לְבָךְ וְחֻזִּי בְּעֵינֶךָ וּבְאֹדְנֶךָ שְׁמַע יֵת כָּל דְּאַנְא מִמְּלִיל עֵמֶךָ לְכָל גְּזִירַת בַּיִת מִקְדָּשָׁא דֵּי וּלְכָל דְּחֻזִּי לִיָּה וְחֻזִּי לְבָךְ לְמַעֲלָנִי בַּיְתָא בְּכָל מִפְקָנֵי מִקְדָּשָׁא:

(ו) וְאָמַרְתָּ אֶל מְרִי אֶל בַּיִת יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה רַב לָכֶם מִכָּל תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם בַּיִת יִשְׂרָאֵל: (ו) וְחִימַר לְעֵמָא סַרְבְּנָא לְדַבֵּיַת יִשְׂרָאֵל כְּדָנָן אָמַר יי אֱלֹהִים סָגִי לְכוּן מְכַל תּוֹעֲבַתְכוּן בַּיִת יִשְׂרָאֵל:

(ז) בְּהִבְיָאְכֶם בְּנֵי נֶכֶד עַרְלֵי לֵב וְעַרְלֵי בֶשֶׂר לְהִיּוֹת בְּמִקְדָּשִׁי לְחַלְלוֹ אֶת בַּיְתִי בְּהִקְרִיבְכֶם אֶת לְחֵמֵי חֵלֶב וְדָם וַיִּפְרוּ אֶת בְּרִיתִי אֶל כָּל תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם: (ז) בְּאִיתִיוֹתְכוּן בְּנֵי עַמְמֵיָא רְשִׁיעֵי לְבָא וְעַרְלֵי בְּסַרָּא לְמַהוּי בְּמִקְדָּשִׁי לְאַפְסָא יֵת עֲזַרְתִּי בְּקִרְיַבְכוּן יֵת קוֹרְבָנֵי תִרְבַּ וְדָם נִכְסַת קוֹדֶשִׁין וְאַשְׁנִיָּאוּ קִימֵי עַל כָּל תּוֹעֲבַתְכוּן:

(ח) וְלֹא שְׁמַרְתֶּם מִשְׁמַרְתַּת קִדְשִׁי וְתִשְׁמְרוּן לְשִׁמְרֵי מִשְׁמַרְתִּי בְּמִקְדָּשִׁי לָכֶם: (ח) וְלֹא נִטְרַתוּן מִטְרַת קוֹדֶשִׁי וּמְנִיתוּן לְנִטְרֵי מִטְרַת מִימְרֵי בְּמִקְדָּשִׁי לְכוּן:

רש"י

(ז) בני נכר – שנתנכרו מעשו לאזבו שצמאים והן ערלי לב. וערלי צפר – כהן שמתו אחיו מחמת מילה: (ח) ותשימון לשומרי משמרתו, במקדשי לכם – תשימון לכם לדעתכם במקדשי אנשים רואחים שאינם ראויין להיות שומרי משמרתו: מחמת מילה:

בתובים – משלי פרק יח' טו'–יט'

(טו) לֵב נְבוֹן יִקְנֶה דַּעַת וְאֵזֶן חֲכָמִים תִּבְקֶשׁ דַּעַת: (טו) לְבָא דְמַתְבִּין נִקְנָא יִדְעֵתָא וְאַדְנָא דְחַכְמֵי תְּבַעֵי מִנְדַּעָא:

(טז) מִתֵּן אָדָם יִרְחִיב לוֹ וּלְפָנָי גְּדֹלִים יִנְחֶנּוּ: (טז) מוֹהַבְתִּיָּה דְבַר נִשְׂא מְרוּחָא לִיָּה וְקִדְשׁ דְּרַבְרַבִּי מִקִּימָא לִיָּה:

(יז) צִדִּיק הִרְאִשׁוֹן בְּרִיבוֹ יָבֵא (וּבָא) רַעְהוֹ וְחִקְרוּ: (יז) זְכִי הוּוּה קְרַמָּאָה בְּרִינִיָּה וְאַתָּא חֲבַרְיָה וְנַעֲצִיח לִיָּה:

(יח) מְדִינִים יִשְׁבִּית הַגּוֹרֵל וּבֵין עֲצוּמִים יִפְרִיד: (יח) תַּגְרִי מִבְּטָלָא פְּצַתָּא וּבִינַת תְּקִיפֵי פִרְשָׁא:

(יט) אַח נִפְשָׁע מִקְרִית עֵז וּמְדוֹנִים (וּמְדִינִים) כְּבָרִיחַ אֲרַמּוּן: (יט) אַחָא דְּמַתְעוּי מִן אַחּוּי הִיךְ קְרִיתָא עֲשַׁנְתָּא וְאַחָרָא הִיךְ סוּכְרָא דְּחוּסְנָא:

חק לישראל – פרשת תצוה יום ה'

רש"י

קרובים עצומים או לשון חוזק או לשון אוטם
 כמו עואס עיניו (ישעיה לג):
 (יט) אח נפשע מקרית עוז – יש אח נפשע
 מאחיו ומאבל במרדו קרית עוז כגון לוט
 באברהם עשו זיעקב. ומדינים כזריח ארמון
 – ומריב' שזיניהם מפרידתם לעולם כזריח
 זה שנועלים בו שיערי ארמון שלא יכנסו בו:

(טז) מחן אלם ירחיב – כפשוטו, ומדרשו
 זנותני לדיקה מדבר שמרחיב לו חלקו לע"ל
 וגם זחייו לפני גדולים ינחנו ואומרים עליו
 שהוא חשוב:
 (יח) וזין עצומים יפריד – אלו זעלי דינין
 כמו (ישעיה מ"ג) הגישו עלמותיהם וזמסנה
 שנים שנתעלמו זדין, ע"ש שזריבותם עלמות

משנה – מנחות פרק ו'

(א) אלו מנחות נקמעות ושיריהן לפהנים, מנחת סלת, והמנחת, והמנחת, והחלות, והרקיקין, מנחת גזים, מנחת נשים, מנחת העמר, מנחת חוטא, ומנחת קנאות. רבי שמעון אומר, מנחת חוטא של פהנים נקמעת, והקמץ קרב לעצמו, והשירים קרבין לעצמן:

חוטא של כהנים נקמעת – אע"ג למנחת כהן
 נשרפת כולה כדכתיב (שם ו) וכל מנחת כהן
 הליל תהיה, מכל מקום זעיל קמיאה:
 והקומץ קרב לעצמו והשירים קרבין לעצמן
 – אבל לתנא קמא אין מנחת כהן נקמעת
 אלא נקטרת כמות שהיא, דכבר כל מנחה
 ששיירה נאכלים נקמעת, ואין שיירה
 נאכלים אינה נקמעת. ואין הלכה כתנא קמא:

רע"ב – (א) אלו מנחות נקמעות – מנחת
 סולת נקמעת עיסה. ומנחת מחבת ומרחשת
 וחלות ורקיקים דהיינו מאפה, פותחן לאחר
 אפייתן. ובמנחת סולת כתיבה קמיאה זדליא.
 ובאיך כתיב אזכרה. ואזכרה היינו קומץ:
 מנחת גזים או נשים – שהתנדבו אחת מאלו:
 מנחת העומר – אזכרה כתיב בה: מנחת
 חוטא וקנאות – כתיב בה קמיאה: מנחת

(ב) מנחת פהנים ומנחת פהן משייה ומנחת נסכים, למזבח, ואין בהם
 לפהנים. בזה יפה פח המזבח מפח הפהנים. שתי הלחם ולחם הפנים,
 לפהנים, ואין בהם למזבח. ובזה יפה פח הפהנים מפח המזבח:

היסוד כדי שיהיה כח המזבח יפה: וזה יפה
 כח הפהנים – לאחויי שתי הלחם של עזרת
 אם הביאום זפני עצמן זלל כזשים, זלל
 תימא לשריפה עומדות ולא לאכילה כיון שלא
 קרבו כזשים שמתירים אותן, קמשמע לן
 דזה יפה כח כהנים לעולם ללאכילה
 עומדות ולא לשריפה:

רע"ב – (ב) זה יפה כח המזבח – לא הוה
 כריך למתני, דהא חזינן דזה יפה כח המזבח
 ומלתא דפשיטא היא. אלא לאחויי המנתדב
 יין למזבח זלל קרבן, זלל תימא מזלפו על
 האשים על האש והוא נשרף וכלה ואין כח
 מזבח יפה זזה, קא משמע לן זלל, אלא
 מנסכו כשאר נסכים ויורד לשיחין דהיינו כמין
 שני נקבים שהיו במזבח ויורדים למטה עד

(ג) פל המנחות הנעשות בפלי, טעונות שלש מתנות שמן, יציקה, ובלילה,
 ומתן שמן בפלי קדם לעשייתן. והחלות בוללן, דברי רבי. וחכמים אומרים
 סלת. החלות טעונות בלילה, והרקיקים משוחין. ביצד מושיחן, כמין כן.
 ושאר השמן נאכל לפהנים:

חק לישראל – פרשת תצוה יום ה'

צבלי וצבליה, ולקח צמיס, ואופה צתנור, ופוחתה, ויולק עליה שמן אחר פתיתה. וזו היא יליקה, הרי שלשון, וקומץ, ומקטיר את הקומץ, והשאר נאכל לכהנים: והחלות צוללן דברי רבי – השתא מייירי צמנחת מאפה תנור שהיא צאה חלות או ריקיקיס, וכתיב צה (שס) סולת חלות מצות צלולות צשמן. רבי סבר חלות צלולות צצתיב, צצוללן קשהן חלות. ורבנן סברי סולת צלולה כתיב, מלמד שנצללת קשהיא סולת. והלכה כחכמים: החלות טעונות צלילה והרקיקים משוחים – דכתיב חלות צלולות, ולא ריקיקיס צלוליס. ריקיקיס משוחים, ולא חלות משוחות: כיצד מושחן כמין כי – יונית. שהיא כמין ט' שלנו הכפרשת גדול [של שמאל] מן האצבע [כזה]:

(ד) כָּל הַמִּנְחֹת הַנֶּעֱשׂוֹת בְּכֹלֵי, טְעוּנוֹת פְּתִיתָהּ. מִנְחַת יִשְׂרָאֵל, בּוֹפֵל אֶחָד לְשָׁנִים, וְשְׁנַיִם לְאַרְבָּעָה, וּמִבְּדִיל. מִנְחַת כֹּהֲנִים, בּוֹפֵל אֶחָד לְשָׁנִים, וְשְׁנַיִם לְאַרְבָּעָה, וְאֵינּוּ מִבְּדִיל. מִנְחַת כֹּהֵן הַמְּשִׁיחַ, לֹא הִיָּה מִכִּפְלֵהָ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, מִנְחַת כֹּהֲנִים וּמִנְחַת כֹּהֵן מְשִׁיחַ אֵין בָּהֶם פְּתִיתָהּ, מִפְּנֵי שְׂאִין בָּהֶם קְמִיצָה. וְכֹל שְׂאִין בָּהֶם קְמִיצָה, אֵין בָּהֶן פְּתִיתָהּ. וְכֹלֵן בְּזִיתִים:

יעשנה פירורים, תלמוד לומר אותה פתים, ולא פתיתה לפתחים. וכולן פתיתין כזיתים דסיפא דמתניתין לאו ר' שמעון קאמר ליה אלא דברי הכל היא, דלאחר שעשהכזיתים, כופל כל זית לשנים ושנים לארבעה: מכפלה – לא היה מכפלה לארבעה, אלא לשנים. דלא כתיב צה אלא מנחת פתים, ולא פתות: ר' שמעון אומר כו' – ואין הלכה כר' שמעון:

(ה) כָּל הַמִּנְחֹת טְעוּנוֹת שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שִׁיפָה וְחֲמִשׁ מֵאוֹת בְּעִיטָה. וְהַשִּׁיפָה וְהַבְּעִיטָה בַּחֲטִים. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, (אף) בְּבִצֵּק. כָּל הַמִּנְחֹת בָּאוֹת עֶשֶׂר עֶשֶׂר, חוּץ מִלֶּחֶם הַפָּנִים, וְחֲבַתֵּי כֹהֵן גְּדוֹל, שֶׁהֵם בָּאוֹת שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה, דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אָמַר, בְּלֵן בָּאוֹת שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה, חוּץ מִחֲלֹת תוֹדָה, וְהַנְּזִירוֹת, שֶׁהֵן בָּאוֹת עֶשֶׂר עֶשֶׂר:

שיפות: הכי גרסינן ר' יוסי אומר בצבא – כלומר, שיפה ובעיטה בצבא ולא צחטין. ואין הלכה כר' יהודה: עשר עשר חלות – ומנחת סולת נמי אע"ג דקודם אפייה נקמנא, אפילו הכי י' חלות היא צאה: לחם הפנים – צהדיא כתיב צה י"ב חלות: וחבתי כהן גדול –

רע"ב – (ג) הנעשות צבלי – כגון מנחת מרחשת ומנחת שהן נעשות צבלי: טעונות שלש מתנות שמן – למעוטי מנחת מאפה תנור שאינה טעונה יליקה: ומתן שמן צבלי קודם לעשייתן – תחלה נותן שמן צבלי שרת ונותן סולת עליו, דכתזיב צמנחת מרחשת (ויקרא צ) סולת צשמן תעשה, כלומר תנתן, אלמא דטעונה מתן שמן קודם לעשייתה, וצמנחת מנחת כתיב צלילה וליקה ולא כתיב צה מתן שמן צבלי תחלה, וצמנחת כתיב מתן שמן ולא כתיב צה יליקה וצלילה, וגמרינן הך מהך, נאמר קרבנך צמנחת, ונאמר קרבנך צמנחת. וכיצד הוא עושה, נותן שמן תחלה צבלי שרת, ונותן עליו את הסולת, [וחוזר] ונותן עליה שמן וצוללן, הרי מתן שמן

רע"ב – (ד) כל המנחות הנעשות צבלי – הכא לאו למעוטי מנחת מאפה תנור אחא, דכתיב (שס צ) פתות אותה פתים וגו' מנחה, לרבות כל המנחות לפתיתה. אלא למעוטי שתי הלחם ולחם הפנים שאין טעונים פתיתה: כופל אחת לשתיים – דכתיב פתות אותה פתים, פתות היינו שנים, דכיון דנשבר היינו שתי חתיכות, פתים מרבינן שתיא חתיכה לשתי חתיכות דהיינו ארבעה. יכול

רע"ב – (ה) שיפה – שמשפסף החטה בין ידו לכלי כדי שתיא נוחה להשיר קליפתה: בעיטה – צבועט צעובי אגרופו או צעובי פס ידו. והיה שף אחת וצועט שתיים שף שתיים וצועט שלש, וחוזר ועושה כסדר הזה עד שגומר חמש מאות צעיטות לשלש מאות

חק לישראל – פרשת תצוה יום ה'

מחלות תודה שהן צלות עשר – כדבעינן
למימר טעמא לקמן באידך פרקין. ואין הלכה
כרבי מאיר:

נאמר בלחם הפנים חק עולם, ונאמר בחזיתו
כהן גדול חק עולם, מה להלן שחיס עשרה
חלות, אף כאן שחיס עשרה חלות, ומקריבין
מהן שש חלות בבוקר ושש חלות בערב: חזן

(ו) הַעֲמִיר הָיָה בָּא עֲשָׂרוֹן מִשְׁלֹשׁ סָאִין. שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, שְׁנֵי עֲשָׂרוֹנִים מִשְׁלֹשׁ
סָאִין. לֶחֶם הַפְּנִים, עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה עֲשָׂרוֹנִים מִעֲשָׂרִים וְאַרְבַּע סָאִין:

עשרונים משלש סאין – כיון למחטים קאתו,
אע"ג למתבואה חדשה אחיין דבעלרת תבואה
של חטין חדשה היא, אפילו הכי שני עשרונים
מוצחרים אתו משלש סאים: לחם הפנים
עשרים וארבעה עשרונים – דהכי כתיב
(ויקרא כד) שחיס עשרה חלות שני עשרונים
יהיה החלה האחת: מעשרים וארבע סאים –
כיון למחטין אתו ומתבואה ישנה, נפיק עשרון
מוצחר מסאה:

רע"ב – (ו) העומר היה בא עשרון משלש
סאין – מנחת העומר שמביאין ממחרת
הפסח היו קורבין שלש סאין דהיינו איפה
שעורים, וטוחנים אותו, ומניפין אותו בנפה
שלש עשרה פעמים עד שמעמידים סלתו על
עשרון שהיא עשירית האיפה. וטעמא דבעי
עשרון של עומר שלש סאים של שעורים, כיון
למתבואה חדשה הוא ושל שעורים יש בהן
סובין הרבה וסולת מועט ולא אחי עשרונו
מוצחר אלא משלש סאין: שחי הלחם שני

(ז) הַעֲמִיר הָיָה מִנֶּפֶחַ בְּשִׁלֹשׁ עֲשָׂרָה. נֶפֶחַ. וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם בְּשִׁתַּיִם עֲשָׂרָה. וְלֶחֶם
הַפְּנִים בְּאַחַת עֲשָׂרָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אֹמֵר, לֹא הָיָה לָהּ קֶצֶבָה, אֲלֵא סִלַּת
מִנֶּפֶחַ כֹּל צִרְפָּה הָיָה מִבֵּיא, שְׁנַאמֵר (ויקרא כד), וְלִקְחָתָ סִלַּת וְאַפִּיתָ אֹתָהּ,
(עד) שִׁתְּהָא מִנֶּפֶחַ כֹּל צִרְפָּה:

לא נתנו חכמים קצבה מכמה סאין חטין או
שעורין מביאין עומר ושחי הלחם ולחם
הפנים, אלא רואין בסולת שתהא מנופה כל
כרכה ודיו. ואין הלכה כר"ש:

רע"ב – (ז) היה מנופה בשלש עשרה נפה –
זו למעלה מזו. וכל זה למזוה אצל לא לעכב,
שחיס הביא עומר עשרון מארבע סאין, או
שהביאו משתי סאין, וא פסל: ר' שמעון
אומר לא היה לה קצבה – אפילו לכתחלה

גמרא – מנחות דף מג' ע"ב

רב ושמואל דאמרי תרוייהו בזמן שבית המקדש קיים עומר מתיר בזמן
שאין בית המקדש קיים האיר מזרח מתיר מאי טעמא תרי קראי כתיבי
כתיב עד (יום) הביאכם וכתיב עד עצם היום הזה הא כיצד כאן בזמן שבית
המקדש קיים כאן בזמן שאין בית המקדש קיים רבי יוחנן וריש לקיש
דאמרי תרוייהו אפילו בזמן שבית המקדש קיים האיר מזרח מתיר והכתיב
עד הביאכם למצוה משקרב העומר הותר חדש מיד למצוה העומר היה
מתיר במדינה ושחי הלחם במקדש למצוה. ע"ב משחרב בית המקדש התקין
רבן יוחנן בן זכאי שיהא יום הנף כולו אסור מאי טעמא מהרה יבנה בית
המקדש ויאמרו אשתקד מי לא אכלנו בהאיר מזרח השתא נמי ניכול ולא

חק לישראל – פרשת תצוה יום ה'

ידעי דאשתקד לא הוה עומר האיר מזרח מתיר והשתא דאיכא עומר עומר מתיר ואי סלקא דעתך למצוה משום מצוה ליקום וליגזור אמר רב נחמן בר יצחק רבן יוחנן בן זכאי בשיטת רבי יהודה אמרה דאמר מן התורה אסור שנאמר עד עצם היום הזה עד עיצומו של יום וקסבר עד ועד בכלל ומי סבר לה כוותיה והא מיפלג פליג עליה דתנן משרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא יום הנף כולו אסור א"ר יהודה והלא מן התורה הוא אסור דכתיב עד עצם היום הזה רבי יהודה הוא דקא טעי הוא סבר רבן יוחנן בן זכאי מדרבנן קאמר ולא היא מדאורייתא קאמר והא התקין קתני מאי התקין דרש והתקין רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע אכלי חדש באורתא דשיתסר נגהי שבסר קסברי חדש בחוצה לארץ דרבנן ולספיקא לא חיישינן ורבנן דבי רב אשי אכלו בעפרא דשבסר קסברי חדש בחוצה לארץ דאורייתא ורבן יוחנן בן זכאי מדרבנן קאמר וכי תקין ליום הנף לספיקא לא תקין אמר רבינא אמרה לי אם אבוך לא הוה אכיל חדש אלא באורתא דשבסר נגהי תמניסר דסבר לה כר' יהודה וחייש לספיקא::

רש"י על הגמרא

חולה לארץ דרבנן – ולספיקא שמא למחר יהיה ששה עשר לא חיישינן: רבנן דבי רב אשי – צעו לאמתוני עד שיאיר מזרח: בצפרא דשיבסר – דאי נמי שיתסר הוא הרי התיר האיר המזרח: דקסבר חדש בחולה לארץ דאורייתא – הלכך חיישינן לספיקא ולא אכלי מאורתא וצפרא אכלי ליה ולא חיישינן לתקנת רבן יוחנן בן זכאי משום דגזירה דרבנן היא שמא יבנה כו' וחשו רבנן למיגזר ביום הנף גופיה ולספיקא לא תקנו להמתין כל היום: וסבר לה כרבי יהודה – דאמר כל יום הנף אסור מן התורה וחדש אסור בחולה לארץ דאורייתא הלכך חייש לספיקא להמתין כל היום:

האיר המזרח – הנך החמה של ט"ז אבל לילו אסור: עד עלם היום – עד מראה היום וקסבר עד ולא עד בכלל: משקרב העומר – כל הנך משום פירכא קמייתי הש"ס לרבי יוחנן וריש לקיש: הותר חדש – אלמא צעומר תליא מילתא: ומשני למורה – מורה להמתין עד שיקרב העומר אבל בלאו לא עבר: והתנן במתני' העומר מתיר חדש במדינה – לאוכלו ושתי הלחם שבעררת מתירין חדש במקדש להביא מנחות מן החדש אלמא צעומר תליא מילתא: והתנן משחרב כו' – ואמרינן מאי טעמא כו': אמר רב נחמן רבן יוחנן בשיטת רבי יהודה אמרה – דאמר מן התורה הוא אסור לאחר חורבן ולאו משום גזירה שמא יבנה: עלם – עלמו של יום: קסבר חדש

זוהר – תצוה דף קפג' ע"א

תריין נהמי אכלו ישראל, חד, בד נפקו ממצרים, אכלו מצה, לחם עוני. וחד במדברא, לחם מן השמים. דכתיב, (שמות טז) הגני ממטיד לכם לחם מן השמים ועל דא קרבנא דיומא דא נהמא איהו. ועל נהמא, אתקריבו כל

חק לישראל – פרשת תצוה יום ה'

שָׂאֵר קִרְבָּנָיו. וְנִהְיָה אִיהוּ עֵקֶר, וְכִתִּיב, (ויקרא כג) וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלֶּחֶם שֶׁבַעַת כֶּבֶשִׂים וְגו', וְכִתִּיב (ויקרא כג) מִמוֹשְׁבוֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה וְגו', דָּא אִיהוּ נִהְיָה דְאַחֲפִימוּ בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל, חֲכַמְתָּא עֲלָאָה דְאוֹרֵייתָא, וְעָאֵלוּ בְּאַרְחָא:

הַשְׂתָּא אִית לֶן לְאַסְתַּבְּלָא, בְּפִסְח נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִנְהֵמָא דְאַתְקֵרִי חֲמִיז, כְּתִיב, (שמות יג) וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ חֲמִיז, וְכִתִּיב (שמות יב) כִּי כָל אוֹכֵל מִחֲמִצָּת (דה קפ"ג ע"ב) מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין יִקְרָא דְהֵהוּא נִהְיָה דְאַתְקֵרִי מִצָּה. הַשְׂתָּא דְזָכוּ יִשְׂרָאֵל לְנִהְיָא עֲלָאָה יִתִּיר לֹא יָאוֹת הָזֶה לְאַתְבְּטָלָא חֲמִיז, וְלֹא אֶתְחַזֵּי כָּלֵל. וְאַמְאֵי קִרְבָּנָא דָּא, חֲמִיז הָזֶה, דְכִתִּיב סֵלֶת תְּהֵינְהָ חֲמִיז תְּאַפִּינְהָ. וְתוּ, דְהַשְׂתָּא בְּיוֹמָא דָּא אֶתְבְּטַל יֵצֵר הָרַע, וְאוֹרֵייתָא דְאַתְקֵרִי חִירוּ אֶשְׁתַּכַּחַת: אֵלָּא, לְמִלְכָּא דְהוּא לִיהּ בַּר יַחֲדָאֵי, וְחֲלָשׁ. יוֹמָא חַד הוּא תְּאִיב לְמִיכָל, אָמְרוּ יִיכּוֹל בְּרִיָּה דְמִלְכָּא (ס"א מִיכְלָא דַּאסוּוֹתָא דָּא) אֶסּוּוֹתָא דָּא, וְעַד דְּיִיכּוֹל לִיהּ, לֹא יִשְׁתַּכַּח מִיכְלָא וּמְזוֹנָא אַחְרָא בְּבֵיתָא. עֲבָדוּ הַכִּי. בֵּינּוֹן דְאַכֵּל הַהוּא אֶסּוּוֹתָא, אָמַר מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה יִיכּוֹל כָּל מַה דְּאִיהוּ תְּאִיב, וְלֹא יְכִיל לְנִזְקָא לִיהּ:

כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לֹא הוּי יְדַעֵי עֵקֶרָא וְרָזָא דְמַהִימְנוּתָא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִטַּעְמוּן יִשְׂרָאֵל אֶסּוּוֹתָא, וְעַד דְּיִיכְלוּן אֶסּוּוֹתָא דָּא, לֹא אֶתְחַזֵּי לְהוֹן מִיכְלָא אַחְרָא. בֵּינּוֹן דְאַכְלוּ מִצָּה, דְּאִיהִי אֶסּוּוֹתָא לְמִיעַל וּלְמַנְדַּע בְּרָזָא דְמַהִימְנוּתָא. אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה אֶתְחַזֵּי לוֹן חֲמִיז, וְיִיכְלוּן לִיהּ, דְּהָא לֹא יְכִיל לְנִזְקָא לוֹן. וְכָל שְׁבוֹן דְּבִיוֹמָא דְשְׁבוּעוֹת, אֲזַדְמֵן נִהְיָה עֲלָאָה, דְּאִיהוּ אֶסּוּוֹתָא בְּכָלֵא:

וְעַל דָּא מְקַרְבִּין חֲמִיז, לְאַתְוִקְדָּא עַל מְדַבְּחָא. וּמְקַרְבִּין תְּרִין נְהִמִין אַחְרֵינִין כְּחָדָא. וְחֲמִיז, אֶתְוִקְדָּא בְּנוֹרָא דְמְדַבְּחָא וְלֹא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה, וְלְנִזְקָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִינֵי כַּד, יִשְׂרָאֵל קִדִּישִׁין אֶתְדַבְּקוּ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאַסּוּוֹתָא דְאוֹרֵייתָא בְּיוֹמָא דָּא:

הלכה – הרמב"ם הלכות קריאת שמע פרק ג'

(טז) כשם שאסור לקרות כנגד צוואה ומי רגלים עד שירחיק כך אסור לקרות כנגד הערוה עד שיחזיר פניו אפילו כותי או קטן לא יקרא כנגד ערותן אפילו מחיצה של זכוכית מפסקת הואיל והוא רואה אותה אסור לקרות עד שיחזיר פניו וכל גוף האשה ערוה לפיכך לא יסתכל בגוף האשה כשהוא קורא ואפילו אשתו ואם היה מגולה טפח מגופה לא יקרא כנגדה:

(יז) וכשם שהוא אסור כנגד ערות אחרים כך הוא אסור לקרות כנגד ערותו ולא יקרא כשהוא ערום עד שיכסה ערותו היתה חגורה של בגד או עור או שק על מתניו אע"פ ששאר גופו ערום מותר לו לקרות קריאת שמע והוא שלא יהיה עקבו נוגע בערותו

חק לישראל – פרשת תצוה יום ה'

היה ישן בטליתו והיה ערום חוצץ בטליתו מתחת לבו וקורא אבל לא יחוץ צוארו ויקרא מפני שלבו רואה את הערוה ונמצא כמי שקורא בלא חגורה:

לע"נ

זאב חיים בן שרה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סוזנה מלכה
בת שמחה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.